

STADSCURATORIUM AMSTERDAM
Aanvraag / Advies
2025

Titel: Plant to Paint to Public, public art work development by (Nelly&)Theo van Doesburg Stichting

Aanvrager: (Nelly&)Theo van Doesburg Stichting, artist Annee Grøtte Viken, curator Jules van der

Datum adviesaanvraag: 25-06-2025

Datum advies (in te vullen door SCA): 08-07-2025

Advies over: Relatieve kunstwerk in openbare ruimte onder werktitel 'Plant to Paint to Public'

Locatie: Nader te bepalen: Sluisbuurt Amsterdam Oost of Zuidas Amsterdam Zuid

STADS
CURA
TORI
UM
X
X
X

ADVIES

In te vullen door SCA

Samenvatting projectomschrijving:

De (Nelly &) Theo van Doesburgstichting ontwikkelt met kunstenaars (bij voorkeur behorend tot ondergerepresenteerde groepen) met een link met Amsterdam (en haar kunstonderwijs) kunstprojecten in en over de publieke ruimte. De daaruit voorgekomen voorstellen tracht de stichting te implementeren door rond een voorstel een coalitie van stakeholders, zowel publiek als privaat, te vormen die het (gedeelde) opdrachtgeverschap op zich kunnen nemen. Eerdere voorstellen werden gerealiseerd in de Sluisbuurt en aan de Zuidas, die beide nog in beeld zijn als mogelijke locatie voor een plan van kunstenaar Annee Grøtte Viken, waarvoor subsidie wordt aangevraagd bij het AFK en, in het kader daarvan, advies bij Stadscuratorium Amsterdam.

Het plan van Viken behelst het planten van vlas in cirkelvormige patches (met een houten beschotting ter bescherming) en deze gedurende een aantal jaren te oogsten en verwerken tot lijnolie, als basisingrediënt van verf. Met deze verf, die wordt gekleurd met uit lokale materialen gewonnen pigmenten, worden straatmeubilair en andere objecten in de openbare ruimte beschilderd, met een marmering of houtsuggestie zoals die onder meer aan het Brusselse Institut Supérieur de Peinture Van Der Kelen-Logelain voor decoratief schilderwerk worden onderwezen.

ADVIES

In te vullen door SCA

Beoordeling

Stadscuratorium heeft waardering voor de wijze waarop de (Nelly &) Theo van Doesburgstichting een meer uitgebreid begrip hanteert van wat kunst in de openbare ruimte kan zijn en de inspanningen om daarbij nieuw (privaat) opdrachtgeverschap te bevorderen. Bijkomend voordeel van deze werkwijze is dat de kunstenaars en hun respectievelijke projecten de gelegenheid krijgen om gedurende langere tijd onderzoek te doen en zo te wortelen op een locatie en bij bewoners en gebruikers (slow curating). SCA merkt daarbij wel op, dat ten aanzien van de kunstenaarsselectie (voor dit project is dat proces niet nader toegelicht) openlijker benoemd zou kunnen worden dat de stichting van oudsher de doelstelling heeft om kansen te creëren voor alumni van de Gerrit Rietveld Academie en, in het bijzonder, het Sandberg Instituut.

Ook het project van Annee Grøtte Viken wordt de tijd gegund om tot wasdom te komen. De vlasakkers hebben op zichzelf sculpturale kwaliteit en met de gefaseerde beschildering van de straatobjecten wordt effectief de vraag gesteld naar de waarde van gebruikte materialen op een plek met een grote bouwproductie, laverend tussen 'disposable furniture' van van geperste houtspaanders (OSB) tussen laminaat met hout-, metaal- of steenprint (skeuomorfisme) en oude, lokale, duurzame en ambachtelijke maar tijdrovende materiaalverwerking (waarbij ook het gebruik van vlas in hedendaags composiet- en isolatiemateriaal hier genoemd mogen worden).

In het projectplan legt de stichting bij beide locaties/gebieden waaruit nog gekozen zal worden, de nadruk op de nieuwe stedelijke ontwikkeling ter plaatse, maar mogelijk zijn ook historische referenties bij die keuze relevant, van de kweek en verwerking van vlas (o.a. bij het Hekelveld) tot verfindustrie en touwslagerijen. De (hopelijk kritische) relatie tot de Akzo Nobel Art Space (en de Zuidas), waar het project in september (mede) gepresenteerd wordt, is bijvoorbeeld ook interessant omdat de productie van verf en coatings al sinds 1792 de kern uitmaken van de activiteiten van chemieconcern Akzo Nobel en haar rechtsvoorgangers. Dit maakt de Zuidas een interessante optie als locatie.

Uit het plan wordt nog niet direct duidelijk hoeveel objecten er straks beschilderd gaan worden, waarschijnlijk omdat dit ook afhangt van de vlasopbrengst. Hierin kan nog een keuze worden gemaakt; bijvoorbeeld door de straatobjecten meer verspreid over de buurt te beschilderen, of veel meer op een specifieke locatie te richten en daar de objecten gestaag uit te breiden.

Een andere vraag is hoe 'houdbaar' de verf is op deze objecten, en of het een keuze is om deze objecten wel of niet te onderhouden en schoon te maken (bijvoorbeeld als er later graffiti of stickers worden aangebracht, wat bij lantaarnpalen en postbussen vaak het geval is). Het kan een keuze zijn om dit toe te laten en het werk te laten ververen, maar hierop zouden de kunstenaar en curator vooraf dienen te anticiperen.

Op de begroting is de post communicatie (met daarin grafisch ontwerp, fotografie documentatie) groot in verhouding met de andere elementen. Omdat dit een kunstwerk is dat zich gestaag ontwikkelt, adviseert SCA vooral te investeren in blijvende betrokkenheid van de kunstenaar, en dat te prioriteren, ten opzichte van een eenmalig evenement. SCA adviseert daarover afspraken (met bijbehorend budget) en een planning voor de komende vijf jaar te maken. Wellicht is een dergelijke periode ook passend om daarna te evolueren of het werk nog blijft en doorgang vindt of na die periode stopt of wordt overgedragen.

Tot slot is SCA ook benieuwd hoe, als de locatie is gekozen, het eigenaarschap gestalte zal krijgen, mbt tot de objecten maar ook voor de vlasakkers (bewatering e.d.).

ADVIES

In te vullen door SCA

Resumé/conclusie

Stadscuratorium Amsterdam adviseert positief over deze aanvraag.

Door het contrast tussen de verwerking van hedendaagse materialen bij snel voortschrijdende stedelijke ontwikkeling en de langzame productie en verwerking van traditionele materialen en technieken wordt de publieke waarde van materialen effectief aan de orde gesteld. SCA geeft de stichting mee om bij de uiteindelijke locatiekeuze ook historische referenties mee te wegen (die aan de vlasproductie en -verwerking in Amsterdam aan de orde zijn), om zo het volledige verhaal van een plek te vertellen. Het aantal te beschilderen objecten, de houdbaarheid van de verf, de wijze waarop eigenaarschap in de buurt wordt gevormd en het grote aandeel van communicatie op de begroting zijn punten die bij de verdere ontwikkeling nadere aandacht verdienen.

Disclaimer SCA

Hoewel aan alle beschikbaar gestelde informatie en SCA advisering de grootst mogelijke aandacht en zorg is besteed, kunnen er geen rechten aan dit advies worden ontleend.